

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izvemši nedelj
in praznikov.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po
pošti: Din 20.—, inozemstvo Din 30.—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO:
SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 13.
TELEFON ŠTEV. 552.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifi.

Pisnim vprašanjem naj se priloži knjižica
za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu štev. 12.002.

Brez zanimanja za javno življenje.

Skupščinske volitve, ko je ostalo okoli 70.000 slovenskih volilcev doma, so dokazale, da se slovenski volilec ne zanima več za javne dogodke. Še bolj pa so to dokazale nedeljske volitve v Trbovljah. Če se volilec ne zanima za beograjsko skupščino, je končno vsaj do gotove mere razumljivo, ker koliko volitev je že bilo, a življenje je dejansko vedno težje. Toda glede Trbovelj je stvar čisto drugačna. Tu je šlo za upravo občine, ko je vsak volilec vse drugače zainteresiran na upravi občine in tu je končno domena T. P. D., ko bi že samo to moralo volilce združiti. Poleg tega pa tvori večina prebivalstva Trbovelj eno socialno skupino in je torej skupen interes še bolj evidenten. Kljub temu je bila udeležba volilcev pri volitvah skrajno nizka in trboveljski volilec je s tem najglasneje povdaril ravno to, da je desinteziran, da nikomur ne zaupa.

V Trbovljah so se za zaupanje volilca potegovali predvsem stranke, in tem je bilo dejansko izrečeno tudi nezaupanje. Zakaj slaba udeležba volilcev dokazuje, da nimajo stranke za volilce nobene privlačne sile in — odkrito rečeno — čuditi bi se morali, če bi jo imele.

Zakaj prva privlačnost za stranke je ta, da so dosledne in sicer v vsakem pogledu. Predvsem pa v programatičnem in glede javne morale. Ravno v tem oziru pa so naše stranke zagrešile največje napake.

Socialistične stranke so nihale med socialpatriotizmom in komunizmom. Enkrat se je govorilo delavcu o potrebi revolucije, drugič pa o nujnosti evolucije. K temu pa so prišli še osebni boji voditeljev, ki so stopili dostikrat tako nizko doli k volilecu, da je ta videl vse njih majčkene lastnosti in vse njih napake. Posledica vsega tega je bila razcepljenost v delavskih vrstah in s tem izguba vere v končno zmago.

Nič boljše niso bile meščanske stranke. Zlasti jasno se je videlo to v Trbovljah, ko je pokazala gerentska politika meščanskih strank in njih odnošaji do T. P. D. vso njihovo nedoslednost. Ni čuda, če je volilec dejal sam pri sebi, da so vse stranke enake in če je pustil, da se stranke same bore med seboj in ostal lepo doma.

Toda ne samo doslednost manjka našim strankam, temveč tudi požrtvovalnost, ki je druga privlačna sila stranke. Ni morda kmalu občine v Sloveniji, kjer bi stranke tako zelo mogle dokazati svojo požrtvovalnost za volilca, kakor so ravno v Trbovljah. Niti ena stranka ni tega storila in zato tudi nobena ni ogrela volilca. Treba priznati, da je to še najbolj dosegla čisto lokalna in gospodarska lista Voduška, ki je dosegla primeroma najvišji uspeh.

Naše stranke nimajo več privlačne sile za volilca. To je suha konstatacija na podlagi volilnih rezultatov. In kakor se sicer ne navdušujemo za naše stranke, moramo vendar v interesu javnosti obžalovati, če nimajo stranke več privlačne sile. Zakaj nujna posledica tega je apatija volilca, ta pa je najmočnejša pokroviteljica reakcije.

SOVJETI ZANIKAJO VSAKO ZVEZO Z NAŠIMI KOMUNISTI.

Moskva, 30. marca. Ljudski komisarjat za zunanje zadeve je objavil komunike, v katerem zanika, da bi obstojale kake zveze med Rusijo in med jugoslovenskimi organizacijami komunistov. Sovjetska vlada ni nikdar poslala nobene komisarija v Jugoslavijo.

Skupščina se odgodi do srede maja.

Beograd, 30. marca. Včeraj je bila v ministrski sobi narodne skupščine konferenca predsednika vlade in ministrov. Na seji so razpravljali o delu skupščine. Večina vlade je stala na stališču, da se skupščina odgodi do 10. ali 16. maja. O tej stvari se bodo še posvetovali. Kakor

izgleda, bo zmagalo stališče, da gre skupščina do konca praznikov na počitnice. Med tem časom pa bodo skušali predsedniki odborov, posebno zakonodajnega odbora, pridržati člane odborov v Beogradu, tako da bi ta čas vsaj odbori delovali.

Seja skupščine.

Beograd, 30. marca. Včeraj popoldne je pričela seja narodne skupščine ob 4. Prvi je govoril Vladislav Polić in kritiziral način zakonodaje s pomočjo finančnega zakona. Mi se vračamo v srednjeveško zakonodajo. Temu je kriv centralizem.

Vasa Popović, demokrat, pravi, da je vsa vlada ravno takšna, kakršnen je finančni zakon. Ako se to ne popravi, bomo morali hoditi po sledu gnilih držav, kakor je Bolgarska, Grška itd. Povdarja, da je vseeno, če se dinar še tako krepi, ko pa narod nima nič od tega. Nadejali smo se, da bomo imeli kako korist od potovanja finančnega ministra dr. Stojadinovića, pa ni prav nikakega uspeha, razen, če se smatra za uspeh, da sta se Stojadinović in njegova gospa vozila na državne stroške. Dragović: On je ubil načelnika občine. Glasovi v centru: Čuj, čuj, čuj! Dragović: Naj pride pred sodišče! Popović: Gospoda, pustite, da jaz govorim. Gospoda Dragovića sem večkrat slišal govoriti o Kajmakalanu in Dobrenpolju. Jaz sem iz tega sreza, iz katerega se rekrutira državni polk, nazvan »železniki«. Dragović: Ti si bil ubežnik. Popović: Jaz sem bil ujet. Nikoli nisem bil pred sodiščem, dobil sem priznanje od najvišjega poveljstva, Dragović je bil komordžija (pri trenu), medtem ko sem se jaz boril. Vi nosite Karađorjevo zvezdo, a niste niti čuli pokati

puške. Dragović ne izbira sredstev, samo da pride do cilja. On je na prošlih volitvah paktiral z dvema hajdukoma. Levica: Čuj, čuj! Popović: S tem, da napadam Dragovića, smatram, da napadam radikalno stranko in mislim, da vi vsi dobro poznate Dragovića. Subotić: Narodna skupščina je priča, da govornik ni niti besede govoril o predmetu, ki je na dnevnem redu. Popović: Niste slišali, gošped predsednik, jaz sem govoril. Mislim, da kaj takega ni niti v Bosni. Zaključujem, ker mi predsednik jemlje besede. Dragović še govori v osebno pojasnilo in nato tudi Subotić.

Ker pet prijavljenih govornikov ni bilo v dvorani, je predsednik podelil besede Agatonoviću. Ta se je bavil z upravo monopola in ugotovil, da se je produkcija zmanjšala za 50%, ker monopolska uprava nima kredita in tudi ne dovolj skladišč. Zato je v njenem interesu, da se produkcija zmanjša. — Govornik napada finančnega ministra, ker ne drži besede, da bo deloval na to, da se bo tobak izvažal.

Večeslav Vilder govori o težkočah občin v Hrvatski in Slavoniji.

Za njim govori še Moskovljević skoro pred prazno dvorano.

Predsednik zaključuje sejo in odredi prihodnjo za danes ob 8. Verjetno je, da bo že danes dopoldne izglasovan proračun, ker so prijavljeni samo še 4 govorniki.

GOSPOD PAŠIĆ SE ČUTI GOSPODARJA SITUACIJE.

Beograd, 30. marca. Iz okolice g. Pašića so se sinoči širile vesti, da bo odšla skupščina za mesec dni na počitnice. Med tem časom pa Pašić ne namerava ničesar spremeniti. Trdi se tudi, da Pašić ne izvrši niti rekonstrukcije, ki jo je zahtevalo veliko število radikalov, in sicer samo zato, ker so tako rekonstrukcijo zahtevali tudi pristaši Ljube Jovanovića. Te vesti bi torej, ako bi bile točne, pomenile, da hoče Pašić pokazati, kako je sedaj močan in da se mu ne zdi potrebno, ustreči zahtevam kluba po rekonstrukciji. Drugi del radikalov ne veruje tem vestem in jih smatra za tendenciozne. Ti mislijo, da bo Pašić vsekakor v tem času izvršil rekonstrukcijo.

NOVA PRAVICA VLADE.

Beograd, 30. marca. Od vseh dopolnilnih predlogov, ki so bili sprejeti v finančni zakon, vzbuja največ nezadovoljstva predlog, s katerim se daje vladi pravica, da sme dve leti imenovati za velike župane osebe iz javnih služb in jim leta prebita v javni službi šteti v leta državne službe, vendar ne preko 10 let. Opozicija sodi, da bo vlada to pooblastilo zlorabljala, da zadovolji svoje pristaše.

SPLOŠNO NEZADOVOLJSTVO Z LJ. ŽIVKOVIĆEM.

Beograd, 30. marca. Odnosaji med Ljubom Jovanovićem in Ljubo Živkovićem so po tali neznosni. Napeti so še bolj kakor pa odnosaji med Ljubom Jovanovićem in Nikolo Pašićem. Zato je prav malo verjetno, da bi imela akcija Ace Stanojevića, ki bi rad pomiril Ljubo Jovanovića

in Ljubo Živkovića, sploh kak uspeh. Ace Stanojević je pri proučevanju situacije uvidel, kar so mu potrdili tudi drugi radikalni poslanci, da je postal Ljubo Živković nemogoč kot predsednik radikalnega kluba, ker je človek, ki nima nobenega takta.

LJ. JOVANOVIĆ ZA MIRNO REŠITEV SPORA.

Beograd, 30. marca. Včeraj je predsednik narodne skupščine Marko Trifković konferiral z ministrom ver Mišo Trifunovićem. Ta konferenca se je vršila zato, da bi bil Trifunović informiran o situaciji, ker je znano, da je Miša Trifunović pristaš Ljube Jovanovića. Trifunović je izjavil Trifkoviću, da je Ljuba Jovanović pri volji, da se ves spor likvidira na mirnem načinu.

SEJA UKAZNEGA ODBORA MINISTROV.

Beograd, 30. marca. Včeraj je bila seja ukaznega odbora ministrov. Na seji so predložili ukaze poljedelski, poštni in finančni minister. Ukazi o spremembi velikih županov še niso bili predloženi, ker se nahajajo še v ministrstvu. Ko bodo gotovi, se predlože ukaznemu odboru.

MUSSOLINI PODA DANES EKSPOZE O ZUNANJI POLITIKI.

Rim, 30. marca. Danes bo seja ministrskega sveta, na kateri bo ministrski predsednik imel ekspozice o zunanjem položaju. Mussolini se bo zlasti bavil tudi z zadnjim potovanjem dr. Ninčića in Rufosa in s konferencami, ki jih je imel z njima. Za Mussolinijev ekspozice se v vseh političnih krogih zelo zanimajo.

Ni govora o vladni krizi.

Beograd, 30. marca. Iz dobro informiranih krogov okolice Nikole Pašića se doznava tole: Poslednji dogodki, ki so napravili velik alarm o priliki sodne razprave Rade Pašić - Dragiša Stojadinović so imeli vpliv tudi na politično situacijo tem bolj, ker sta v te dogodke direktno zapletena radikalna prvaka Nikola Pašić in Ljuba Jovanović. Ker pa se je situacija znatno umirila in sta obe stranki uvideli, da je pomirjenje potrebno, je celokupna situacija zavzela v škodo opozicije značaj miroljubnosti, kar se je pokazalo tudi na zadnji seji kluba.

Včeraj se je v radikalnih vrstah trdilo, da ne bo niti rekonstrukcije vlade, temveč da bo proračun izglasovan in bo potem skupščina odgodena do 16. maja.

Da bi do tega časa prišlo v političnem življenju do kakih večjih političnih izprememb, ni gotovo. Mrebiti se bo v najkrajšem času sestal izvršilni odbor radikalne stranke, ki naj bi rešil vsa prejšnja in tudi vsa sedanja aktualna vprašanja.

Včeraj se je predsednik vlade sestal s Stefanom Radićem in je konferiral z njim o delu skupščine in o pripravah zakonov, ki jih bo treba predložiti narodni skupščini. Tudi to potrjuje zgornje navedbe. Oba sta konferirala tudi o tekočih vprašanjih, ki interesirajo vladno večino. Ugotovilo se je popolno soglasje v vseh vprašanjih, a demantirane so vse vesti o krizi in sporih v vladi.

Ob tej priliki je Pašić dalje časa konferiral z ministrom notranjih del Božo Maksimovićem. Razgovarjala sta se o velikih županih. Pašić je priporočal popustljivost v tem vprašanju.

ZAHTEVA OPOZICIJE.

Beograd, 30. marca. Opozicija je poslala predsedniku narodne skupščine pismo, s katerim zahteva, da se interpelacije, ki so označene kot nujne, poslavi na dnevni red pred sprejetjem proračuna in da se delo narodne skupščine nadaljuje takoj po katoliških praznikih.

STRAH PRED PLASTIRASOM.

Atene, 30. marca. Grška vlada demantira vesti, da bi bil polkovnik Plastiras prišel na grško ozemlje. Vseeno pa so bile izdane varnostne odredbe.

RAZOROŽITVENA KONFERENCA POKOPANA.

Berlin, 30. marca. Mednarodna konferenca za razorožitev, ki bi se bila imela pričeti 18. maja, bo odgodena in se najbrže pred potekom dveh let ne sestane. Po poročilih iz Washingtona so vzrok odgoditve velike razlike v naziranjih posameznih držav. Med tem ko zahtevajo Japonska, Francija in Italija, da se izvrši razorožitev na kopnem in na morju hkrati, so Unija in druge pomorske velile nasprotnega mnenja.

TEŽAVE S SESTAVO NOVE RUMUN-SKE VLADE.

Bukarešta, 30. marca. Razgovori kralja z zastopniki strank za sestavo nove vlade niso dosedaj doveli do nobenega uspeha. Kralj želi, da bi vse tri opozicijske stranke skupaj sestavile kabinet. To pa je združeno z velikimi težkočami. Zapreke med temi strankami so take narave, da jih je nemogoče ublažiti. Največ izgleda ima za sedaj kombinacija nacionalistične stranke s kmečko stranko, toda kmetje zahtevajo zase dve tretjini portfeljev.

O. A. M.:

Quo vadis — naša inteligenca?

Sklepna beseda.

Dobro vemo, da nikdo ne more pri-
siliti kake stranke, da likvidira in ne
izpremeniti nature njenih pristašev, da
pozabijo, kar je bilo in da si drug
drugemu odpustijo. Dobro vemo, da bi si
tudi rešili, izbiti iz rok tolikšemu številu
strankarskih pristašev vsakdanji kruh iz rok.
Zato preostaja edina pot, da stopi na plan
ona plast našega ljudstva, ki se svojega po-
lozaja dobro zaveda, ki bodisi ni bila nikdar
organizirana v teh strankah, bodisi da je od-
padla od njih iz uvidenja, da je treba nasto-
piti druga pota ter da se ta ljudska plast brez
razlike stanov oblikuje kot vseslovanska
stranka in sicer ne kot strankarsko-politična
organizacija, temveč kot reprezentan-
tinja in nositeljica našega
državnopravnega S, z vsemi njemu
pristojecimi pravicami in dolžnostmi.

Vemo, da take organizacije ni mogoče iz-
vesti preko noči, a tudi vemo, da nam teče
voda v grlo. Zato je dolžnost SLS kot naj-
močnejše slovenske stranke, da izdela opi-
sani statistični elaborat, da napravi bilanco
o našem gospodarstvu na splošno, in sicer
nujna dolžnost, ker sicer pade nanjo vsa od-
govornost. Mi in Beograd, oba morata dobiti
našo celotno sliko naš debet, credit in saldo.
To je prva in najbližja nujnost.

Iz vseh naših navedb sledi nepobitno, da
smo si vseh neprilic, vseh krivic in vsega
davljenja našega ljudstva krivi sami, to je
naša inteligenca, ki zastopa narod, zato, ker
se ne posluži pravic, ki so našemu narodu
že priznane. Naša gospoda ni od ujedinenja
do danes za svoj narod ničesar storila, raz-
ven, da se je pričakala, kdo ima prav in kdo
ne, dočim stoji njegove državljanske pravice
nedotaknjene in neizrabljene. Srbi gospoda-
rijo z nami in z našim premoženjem po mili
volji. Kako, ve in občuti vsakdo nas prav
dobro na lastni koži in niti zameriti jim ne
moremo, ker ne poznajo ne našega gospo-
darskega položaja, ne naše miselnosti in ne
čustvene osnove. To je izraz naše hlapčevske
nature, dokaz, da naša gospoda še ni postala
gospoda po duhu. Vsakdo ve, da človek ne
more živeti brez vsakdanjega kruha, ki ga
rodi zemlja. A pameten človek tudi ve da ta

zemeljski kruh nima prave cene — brez božje
besede. Zato ne more imeti prav le in samo
tako zvana napredna gospoda, ki vidi zgolj in
vseposred vsakdanje, krušne zadeve, ki gle-
da svet od zunaj, taječ vse, kar je tajinstve-
nega, božjega, in tudi ne more imeti prav
le in samo duhovna gospoda, ki gleda vse
stvari le iz svojega stališča. Vse tako deljeno
mišljenje in delo je strankarsko, a nikdar
narodno. Dandanes pravi ljudje prav dobro
vedo, da je treba ta strankarska naprotstva
premagati za vsako ceno, vedo, da je tudi
slovenski svet okrogel, da mu je potreben
tako vsakdanji kruh, kakor božja beseda, ve-
do, da si moramo sami sebi služiti in sami
sebi gospodovati, da nam je potreba za novi
čas — novega človeka, ki bo družil oba
skrajnika v eni osebi, ki bo zavzel po svo-
jem umu in srcu ter vsprejel vase celotno
Slovenijo. Le tak človek more biti pravni
predstavnik našega državljanstva S in le tak
more vstopiti v trozvež SHS, ki je neraz-
družna. To bi bilo naše najvišje delo za našo
skupno blazno.

Pravim ljudem ni treba ne programov in
ne drugih bergelj, — ti si privišejo rokava
ter gredo na delo za skupnost.

Slovenska mati je rodila častno vrsto mož
zdravega mozga in čiste krvi, mož, ki so bili
cvet njenega bistva in verno ogledalo njene
srčne in umske zakonitosti. Ali večina njih
je pomrla na svojem križevem potu, ostali
pa so se zakležili v uradniško in znanstveno
točnost in ponižnost, ali v našo slavnoznano
dionizično razigranost ali pa v lirčno-senti-
mentalno hrepenenje — vse zato, ker niso
imeli zdravega duševnega ozračja, v katerem
bi mogli živeti in graditi našo bodočnost, in-
teligenca, ki bi razumela in podpirala to do-
mače plemstvo. Ta naša inteligenca, duhovna
s svojo jansenistično zagrinostjo, posvetna
s svojo svobodnimiselnostjo in s svojo
mamoništvom — je ta naš slovenski
cvet vedno, če le mogla — bogokletno potepa-
la in uničila.

Ob dvanaesti uri kličemo:

Slovenska inteligenca! Vzbudi se, obleci
pravega gospoda in stori svojo dolžnost!

Politične vesti.

= Ustanovitev Gospodarskega sveta za
Slovenijo propagira zadnja številka »Moje-
ga doma«, glasila društva hišnih posestnikov.
To pa vsekakor, kar se je izkazalo, da se
enotne fronte davkoplačevalcev ne bi dalo
doseči, pa čeprav je potreba take fronte evi-
dentna. Zato predlaga »Moje doma«, da se
skupno posvetovanje gospodarskih organi-
zacij. Na tem posvetovanju naj bi se določilo
število članov in začrtal skupen gospodarski
program, ki bi moral biti obvezen za vse
slovenske poslanece. — Predlog »Moje doma«
pozdravljamo, čeprav ga ne bi popolno-
ma enako formulirali. Predvsem mislimo, da
ni ustanovitev Gospodarskega sveta prav nič
manjša težkoča, kakor ustanovitev Narodne-
ga sveta, samo da gre Narodnemu svetu ne-
primerno večji pomen. Toda končno je vse-
eno, ali pridemo do Narodnega sveta preko
Gospodarskega sveta ali pa direktno. Doseči
pa je mogoče eno ko drugo, odvisno je le
od dobre volje. In če bodo hišni posestniki,
ki ne predstavljajo samo veliko število vo-
lilcev, temveč tudi veliko gospodarsko silo,
odločni in vztrajni, potem ne dvomimo, da
bodo s svojo zahtevo tudi prodrli. V tem ozir-
u jim je naša pomoč sigurna, pričakujemo
pa, da se ne bodo zadovoljili samo s pred-
logom, temveč da bodo tudi poskrbeli za nje-
govo izvedbo.

= Zahteve hrvatskih federalistov. V nede-
ljo so imeli hrvatski federalisti v Zagrebu
shod, da tudi oni reagirajo na obletnico, ko
je HRSS z znanim govorom Pavle Radića
prevzela novo orijentacijo. Glavni govor je
imel dr. Trumbić, ki je podal program hrvat-
skih federalistov. Uvodoma se je spominjal
dr. Trumbić obletnice, ko je iz HRSS nastala
HSS in trdil, da so danes federalisti pravi
predstavitelji Hrvatov(?). Nato spominja na
razno izjave srbijskih politikov, ki hočejo
posrbiti Hrvate. Ker tega Hrvat ne morejo
dopustiti, zato so za federacijo, ki jo bodo
tudi dosegli. Ne sicer potem revolucije, tem-
več potem legalne borbe. Trije glavni mo-
menti tvorijo program federal. stranke in to:
socialni, narodni in državni pravni. Socialni
moment zahteva, da velja prvo delo selja-
štvu. Državnopravni moment zahteva federa-
cijo, ker samo z njo more biti dosežena res-
nična enakopravnost. Skupni državni posli
morejo biti samo: zunanje zadeve, narodna
obramba, trgovina in carina. Vse drugo pa
mora biti pridržano hrvatski vladi in Hrvat-
skemu saboru v Zagrebu. Federalisti nočejo
plemenske razdelitve države, temveč se naj
država razdeli po gospodarskih vidikih. V ta
namen bi bilo treba razdeliti državo v pet
pokrajin: 1. Hrvatska z Dalmacijo. 2. Srbija.
3. Bosna in Hercegovina. 4. Crnagora in 5.
Slovenija. Bačka in Baranja naj se s svobod-
nim glasovanjem izjavi, če je za Srbijo ali
Hrvatsko. Nočemo pa nobene nagodbe, tem-
več skupen parlament in skupna vlada naj
vladata. Avtonomijo odklanjamo, ker pomeni
v svojem bistvu centralizem. Ideja federacije
prodira danes povsod, tudi v Srbiji, ker pri-
naša za vse pokrajine pridobitve. — Za dr.
Trumbićem sta govorila še poslanca Jagatić
in Stjepan Urović, ki sta ostro napadala ra-
dićevce. Zanimivo je, da se je na shodu stal-
no vzlikalo republiko in da je tako mogoče,
da se bodo federalistični gospodje še enkrat
moral spremeniti v monarhiste.

= »Režim g. Radeta N. Pašića«. Pod tem
naslovom je objavil Dragiša Stojadinović dolg
in zelo zanimiv članek. Najprej piše o dobi
zadnjih Obrenovićev v Srbiji in citira tedanje
radikalne liste, ki so silno tožili o korupciji
v državi. Danes pa vlada še večja korupcija

in krivda zadebe, po mnenju Stojadinovića,
Radeta Pašića in njegovo okolico, ki je uved-
la čisto svoj režim. Ta režim najbolj jasno
osvetljuje pismo R. Pašića aktivnemu mini-
stru v kabinetu N. Pašića, da se dobave iz-
vrše po predlogu R. Pašića. Dokazano je da-
le, da je ministrijski svet sklenil protizako-
nito stvar in da je na podlagi teh sklepov za-
služil R. Pašić težke milijone. Nato govori D.
Stojadinović obširno o raznih poslih Radeta
Pašića in primerja delo očeta in sina. Nikola
Pašić običajno ni reagiral na časopisne na-
pade, toda če je bila potreba, je to storil. Si-
cer pa je tudi razlika med njim in sinom v
tem, da se je o očetu samo govorilo, dočim
se o sinu more dokumentarno dokazati nje-
gove posle z državnim imetjem. Nikola Pa-
šić je moral končno gotove posle voditi, ker
je bil na čelu državne uprave, dočim dela to
Radet Pašić izključno samo radi sebe in svo-
jih kompanjonov. Dočim se je o N. Pašićevih
milijonih vedno govorilo, ne da bi se jih kje
videlo, se vidi Radeta Pašića, ki zbira mili-
jone in ne samo on, temveč tudi njegova oko-
lica. Vsi ti ljudje imajo danes brez vsakega
dela milijone, a vsi vemo, da se danes brez
največjega truda ne more priti do milijonov
in še to le v izjemnih slučajih. Opetovano se
je že zgodilo, da so resni in pošteni ljudje
skušali z osebnimi intervencijami onemogo-
čiti škodljiv vpliv R. Pašića in njegove oko-
lice, pa vedno brezuspešno. Nasprotno se mo-
re reči, da vsa nesoglasja v radikalni stranki
niso nastala vsled načelnih diferenc, temveč
vsled intrig ljudi iz okolice R. Pašića, ki so
preganjali vsakogar, ki ni hotel ustreči njih
željam. Pričakovalo se je, da bodo radićevi
z vstopom v vlado naredili temu konec, toda
oni so se v tem boju desinteresirali in zato
ni preostalo nič drugega, kot da je prišel (Sto-
jadinović) z odkritji v javnosti. V interesu
države je, da se ta boj dokonča do konca in
niti strankarska disciplina, niti kak drugi
cizre ne smejo povzročiti, da bi se stvar po-
hladila. Režim, ki ga je uvedel R. Pašić, se
mora absolutno iztebiti. Če se to sedaj ne
stori, potem zadene mnoge težka krivda. S
temi besedami končuje D. Stojadinović svoj
članek.

= Padeč franka. Stalen in vedno večji pa-
deč franka je spravi francosko vlado v naj-
večje težkoče. Alternativa je samo ena: ali
povečati davke, ali pa seči po inflaciji. Da
je inflacija večje zlo, je jasno. Francoska vla-
da je predložila sedaj nov finančni zakon.
Cela vrsta direktnih in indirektnih davkov se
po tem načrtu zviša, samo prometni davek
ne, ker so socialisti to zahtevali. Če ne bi
parlament novih davkov odobril, potem je
kriza vlade neizogibna. Bila bi to ena najbolj
nevarnih kriz, kar jih je doživela Francija
in zato je upati, da bo francoski parlament
na višini svoje dolžnosti.

= Jezikovna naredba v sovjetski Rusiji. Po
naročilu osrednjega izvrševalnega odbora je
izdelal svet narodnih komisurjev nova navo-
dila glede jezikovne prakse, ki bo v bodoče
sledela: Posamezne sovjetske institucije bo-
do dopisovale s svojimi filijalkami v posamez-
nih narodnostnih ozemljih izključno samo ru-
sko. Nasprotno pa bodo sovjetski uradi v na-
rodnih republikah občevali z avtonomnimi
narodnostnimi uradi v njih jeziku. Med seboj
pa bodo narodnostni uradi občevali v svojem
jeziku.

= Bitka za Peking. Vodja narodne armade
se je odločil, da brani Peking. Načelstvo
stranke je zastraženo od 4000 vojakov. Na-
rodna armada se je utrdila deset kilometrov

pred Pekingom. Proti njej je odšlo iz Tien-
tina več oklopnih vlakov in močna vojska
Cangovlinskih generalov. — Evropski del v
Pekingju je preplavljen od beguncev.

Beleške.

LEKOČJA — »JUTRO«.

Pod naslovom »Primer cinizma« piše
»Samouprava«: Ljubljanski list »Jutro«
prinaša v številki z dne 11. t. m. vest,
ki resnično predstavlja vrhunec cinizma.
V tej notici pod naslovom »Uspehi mari-
borskih radikalov« govori o delegaciji
mariborske oblasti, ki je bila nedavno v
Beogradu, ter se posmehuje baje dose-
ženemu neuspehu te delegacije. Pravi,
da se Beograd noče ozirati na zahteve
mariborskih radikalov. In to pravijo ravo
oni ljudje, napram katerim je naša
stranka imela obzire in ima še danes ob-
zire ter pušča celokupno uradnišvo v
Sloveniji takorekoč nedotaknjeno. In ko
mi radikali tako varujemo stranko, ki te-
ga nikakor ne zasluži, pa se organ te
stranke »Jutro« tako nesramno posme-
huje in neresnično navaja stvari, napa-
dajoč samega Pašića. Upamo, da bo go-
spoda imela priliko, da se prepriča, ka-
ko se je prevarila v svojih prognozah, a
to bo vsekakor občutila na lastni koži.

NAŠ TISKOVNI ZAKON.

Orožnik, ki zasači lopova pri vrtanju bla-
gajne: »Da veš, lopov, da ti po kazenskem
zakonu ječa ne uide.«

Lopov: »Tudi tebi ne uide zapor, ker po
novem tiskovnem zakonu se nikomur ne sme
v tej državi reči, da je lopov.« — (»Politika«)

ZNACILEN MOLK.

Če se zgodi kak škandal v državi, ga po-
poldansko mladinsko glasilo sigurno objavi.
O aferi R. Pašića pa to opozicijsko glasilo
dosledno molči.

Zakaj? — Menda ne bodo v zadregi z od-
govorom naši čitatelji.

KRATKE VESTI.

Poljsko-rumunski dogovor je bil v soboto
podpisan. Za Rumunijo ga je podpisal Duca,
za Poljsko pa poljski poslanik v Bukarešti
Wielowiecki.

Zmaga komunistov. Pri dopolnilnih volit-
vah v francoski parlament in senat sta zma-
gala v 2. pariškem volilnem okraju komuni-
stična kandidata. Okraj je bil preje zastopan
od poslancev nacionalnega bloka.

Na avstrijsko-češkoslovaški meji, toda še
na češkoslovaškem, so bili odkriti petrolejski
vrelci. Vacuum Oil Company je že pooblasti-
la inž. Hajka, da pridobi za njo pravico vrtanja.

Prosveta.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠCA V LJUBLJANI.

Drama:

Začetek ob 20. uri zvečer.

30. marca, torek: zaprto.
31. marca, sredo: John Gabriel Borkman,
premijera. Izven.
1. aprila, četrtek: zaprto.
2. aprila, petek: zaprto.
3. aprila, sobota: zaprto.
4. aprila, nedelja: ob 15. uri pop. Kar ho-
čete. Izven. — Ob 20. uri zvečer Hamlet.
Izven.
5. aprila, ponedeljek: ob 15. uri pop. Dese-
ti brat, ljudska predstava po znih. cenah.
Izven. — ob 20. uri zvečer Pygmalion, ljud-
ska predstava po znih cenah. Izven.
6. aprila, torek: zaprto.

Opera:

Začetek ob pol 20. uri zvečer.

30. marca, torek: La Wally, premijera. Red B
31. marca, sredo: zaprto.
1. aprila, četrtek: zaprto.
2. aprila, petek: zaprto.
3. aprila, sobota: zaprto.
4. aprila, nedelja: ob pol 20. uri zvečer Ma-
non, gostovanje gospe Ade Poljakove. Izv.
5. aprila, ponedeljek: ob 15. uri popoldne
Večni mornar, ljudska predstava po znih
cenah. Izven. — Ob pol 20. uri zvečer
Grofica Marica. Izven.
6. aprila, torek: zaprto.

JOHN GABRIEL BORKMAN.

Bančni ravnatelj John Gabriel Borkman je
pred 15 leti z drzno roko vzel iz bančnih de-
pozitov tuje vsote, potrebne, da uresniči svo-
je visoke načrte in si pribori zmago. In zma-
gal bi bil, vrnil vse, osrečil tisoče ljudi —
to je še vedno njegova neomajna vera — da
ni bilo izdajalca. Tako pa je prišel mesto
zámge polom banke, uničenje eksistence,
ječa in sramota, ki razjeda in truje srca nje-
govih navidez neizprosnih ponosnih ženi. Sa-
motni ječi je sledila prostovoljna — gori v
veliki dvorani nad sobo njegove soproge
osem dolgih let. — Gospe Borkmanovi se
zdi, da ima nad sabo zaprtega bolnega volka,
ki tuli in išče prostosti — hodeč venomer
gori in dol po sobani od ranega jutra do
pozne noči.

Prošlost in sedanjost osvetljujeva v tej
drami druga drugo in v štirih dejanjih, ki
sleda v strogo enotnem času, razvija Ibsen
vse življenje junakov te drame. Kakor skozi
najobčutljivejšo slušalko čujemo vse vibra-
cije in zvoke njih duš v davno prošlih letih,
česarvno moremo videti v ozkih mejah odrske
časovne in krajevne enotnosti le strogo logič-
ni zaključek njih življenjske usode. Večeru,
ko se drama začne, sledi že Borkmanova
smrtna noč. Istega večera odslovi osamel

mož svojega edinega zvestega prijatelja; vidi
po dolgih letih spel svojo nekdanjo ljubico,
zapusti prvič po esmih letih svojo dvorano,
da bi se sestal s soprogo, ki stanuje pod njim
in katere ni videl že ravno toliko časa. Ist-
tega večera zapusti njega in soprogo edini
sin z dvema ženskama, ker hoče v naivnem
mladostnem egoizmu živeti, živeti — ne de-
lati in se žrtvovati. Vsi ti dogodki se zgoste
pred našimi očmi tembolj, ker čutimo, da so
se pripravljali že desetletja in da mora iz-
bruhniti usodna kriza še to zimsko noč.

Tragedija starosti in tudi komedija mlado-
sti je ta drama v zimi. Tako dramo o zimi
človeške dobe je mogel ustvariti tako do-
vršeno le veliki mojster Ibsen na vrhuncu
svoje umetnosti, ko je že dobro vedel, kako
je v dušah starih ljudi, če začne ugasi-
ti plamen zopet tleti in se hočejo razplameti,
če gledajo oči na prošlo izgubljeno življe-
nje, če ginejo zadnje želje, zadnji upi, če
razočarana srea iščejo miru brez tolažbe.

»John Gabriel Borkman« spada med tiste
Ibsenove drame, ki ne zanimajo samo kroga
njemu sorodnih duš in kope njegovih častil-
cev, temveč ki bode pozornost pri najširši
publiki. Močno dramatična vsebina, zgoščena
v štiri krepka dejanja, zgrajena z vsem moj-
sterstvom priletnega Ibsna, ne more ostati
brez vpliva na nikogar, ki ji sledi. Stari
Borkman, mož velikih načrtov, doživi popo-
len življenski polom. Po petletni ječi se sam
izključi iz sveta. Mogočno osebnost tega Ib-
senovega junaka podaja g. Levar, njegovo tr-
pečo in ponosno soprogo ga. Marija Vera, ki
vodi obenem tudi režijo. Ostale vloge igrajo:
ga. Nablocka, ga. Saričeva in drugi. Vlogo
Foldala sta nastudirala gg. Lipah in Osipo-
vič. Pri premijeri, ki bo v ljubljanski drami
v sredo, dne 31. t. m. ob 8. uri zvečer, nastopi
kot Foldal g. Lipah.

Premiera Catalanijeve opere »Wally« v
ljubljanski operi. V torek, dne 30. t. m. bo
vpripravljen privikrat na slovenskem odru
efektna opera Alfreda Catalinija »Wally«. Na-
pisana je bila v času verizma ter nosi vse
karakteristične znake te epohe. Instrumenta-
cija je zelo zanimiva in originalna. Od sodob-
nega Puccinija se razlikuje Catalani zlasti po
široki in topli kantileni, ki v svoji strukturi
in široki liniji spominja na Verdija, v tem-
peramentnosti pa na mladega Mascagnija.
Vsebinska je razvrščena v štiri dejanja. Opisuje
nam tragično usodo ljubezni lepe Wally,
hčerke sneženih gora, in njenega ljubimca,
planinskega lovca Hagenbacha. Učinkovito,
pestro in romantično dejanje se razvija v vi-
sokih Tirolah na najvišjem vrhu Murzolla.
Podrobno vsebino prinaša »Gledališki list«.
Naslovno vlogo bosta peli gg. Čaletova in
Thalerjeva, Afro — Potučkova, Hagenbacha
— Knittl, Gellnerja — Mitrovič, sla — Zu-
pan in Strommingerja — Sekula. Dirigent
je operni direktor g. Polič, režiser g. E.
Kralj. Premijera se vpripravi za red B.

Književnost.

Giovanni Boccaccio: Dekameron.
Druga knjiga. Prevel dr. A. Budal. V Ljub-
ljani 1926. Izdala Tiskovna zadruga. Strani
250 in 89 celostranskih slik. Cena broš. Din
26.— celo platno Din 72.—, boljša izdaja v
polfranc. vezavi Din 100.—, poštnina Din
3.—.

Prva knjiga Dekameron, ki je izšla v bo-
žiču, je vzbudila po vsebini kot po elegantni
in originalni opremi, splošno pozornost.
Druga knjiga, ki je izšla sedaj za velikonoč,
bo storila to v še večji meri. Tudi ta knjiga
je zabavna, poučna, obenem pa žgoča satira
na nemoralno življenje duhovništva in meni-
štva, knjiga smešnih a čudovitih doživljajev
iz meščanskih in plemiških krogov v XIV.
stoletju. Duhovščina je »Dekameron« svoj
čas hudo preganjala in ga postavila na in-
deks, sprizljajala se pa z njegovo vsebino, ko
je izšla posebno cerkveno dovoljena izdaja,
v kateri nastopajo v enakih dogodkih plem-
kinje mesto opatinj, vojakih mesto duhovnov,
a čarodaji mesto menihov. Dekameron spada
med najslavnejša dela svetovne literature.
Po sodobni sodbi so Danteja občudovali, Pe-
trarko hvalili, a Boccaccio čitali.

Tudi odrasli Slovenci, in le tem je na-
menjena knjiga, bodo Dekameron vedno
radi čitali ter se smejali in zabavali nad ču-
dovitimi dvotipi in dogodki nemoralnega
XIV. stoletja.

Drugi zvezek Dekameron ima enako ele-
gantno opremo ter dolgo vrsto prav lepih in
dobro izvedenih ilustracij. Seveda so tudi te
namenjene le odraslim.

F. M. DOSTOJEVSKI: IDIJOT.

roman, II. del, poslovenil dr. VI. Borštnik.
Splošna knjižnica št. 63. V Ljubljani 1926.
Založila Zvezna tiskarna in knjigarna. 234
strani. Cena broš. Din 32.—, vez. Din 40.—.

V okvirju »Splošne knjižnice«, ki jo izdaja
Zvezna tiskarna in knjigarna v Ljubljani, iz-
haja sedaj eden najmočnejših ruskih ro-
manov velikega pisatelja Dostojevskega,
»Idiot«. Ves roman, ki bo obsegal preko 1000
strani, bo izšel v 4 delih. Pravkar je izšel II.
del. Naslednji deli sledijo v kratkem. Poleg
Tolstega je Dostojevski eden najbolj izraz-
itih ruskih literarnih pojavov. Ne moremo si
mislii ljubitelja velike ruske literature, ki
se ne bi seznanil s tem velikim misleem in
mojstrom stila in opisovanju. Po karakterizi-
ranju mehke ruske duše, po napetem filmsko
menjajočem dejanju in po globokih mislih in
problemih o katerih razpravlja avtor v tem
svojem svetovno znanem romanu, vpliva
spis vprav senzacionalno. Knjiga se dobiva
pri založnici Zvezni knjigarni v Ljubljani,
Marijin trg 8 in v vseh drugih slovenskih
knjižgarnah.

Poravnajte naročnino!

Včeraj jutraj je bil v Celju obesen roparski morilec Josip Hotko, ki je umoril in oropal meseca februarja lanskega leta blizu vasi Sel mesarja Josipa Kraljiča iz Dobove. Hotko je bil trgovec in gostilničar, ker pa je prišel v denarne težave, je sklenil, da umori in oropa Kraljiča, o katerem je vedel, da ima, posebno, kadar gre po kupčijah, pri sebi večje svote denarja. Zalezoval ga je dalje časa, dokler ga ni končno pričakal usodopolne-

ga dne ob železniški progi pri Selah ter ustrelil z levske puške, nakar mu je odvzel vso gotovino v skupnem znesku 11.130 Din ter uro in verižico. Ker je jel plačevati dolgov je obrnil nase sum, radi česar je bil aretiran in izročen okrajnemu sodišču v Brežicah. Sprva je trdovratno tajil, končno pa je priznal. Izkazalo se je, da je priznal svoj zločin še isti večer, ko ga je izvršil, svoji ženi.

Dne 4. junija je bil obsojen v Celju na smrt na vešalih, nakar je jel simulirati blaznost. Poslali so ga v Ljubljano na opazovanje, kjer pa je bil razkrinkan kot simulant. Kljub temu je igral vlogo umobolnega dalje.

Ko so mu v nedeljo sporočili, da bo drugi dan obsojen, je bil popolnoma miren, samo malo »debelo« je požrl slino.

Jedel je z velikim apetitom ter popil tekočo večerjo in noči tudi liter vina, sicer je pa ležal mirno v postelji, zavrt preko glave v očevo. Izpovedati se ni dal.

Tudi na morišče je šel popolnoma mirno ter ves čas ni črnil niti besedice. Eksekucija je potekla brez incidenta. Smrt je nastopila po 8 minutah in pol.

Sport.

Cambridge zmagevalec v veslaški dirki Oxford-Cambridge. V nasprotju z lanskim letom, ko je dirko ovirala razburkana Temza, in je Oxford ravno vsled tega podlegel, ker je voda vdrla v čoln, je bila voda v soboto mirna in gladka ko zrcalo. Nešteti tisoči so hiteli od 8. ure zjutraj naprej na bregove Temze. Naval občinstva je bil tako silen, da je moralo že ob pol deseti uri dopoldne nastopiti več tisoč policijskih stražnikov, ki so vršili rediteljsko službo za dirko, ki se je začela ob pol eni uri popoldne. Sane so bile še neposredno pred začetkom dirke enake, ker je premoč Cambridgeja v zadnjem tednu morda trpela, ker je moral vsled izčrpanosti več veslačev vpostaviti rezerve.

Pri zrebanju je dobil Oxford lažjo progo in je iz početka tudi nekoliko prehitel svoje nasprotnika. Do razdalje ene milje sta bili obe osmice v isti višini. Potem pa je Cambridge končnoveljavno prevzel vodstvo. Ko je Cambridge s krasnim sunkom švignil mimo Oxfordove osmice, se je šele opazila razlika med obema moštvima, ker Oxfordovo moštvo je napravilo ulis skrajne utrujenosti: peti mož je še komaj držal veslo. Cambridge je z lahkoto zmagal za tri dolžine čolna. Čas dirke: 19 min 29 sekund; rekordni čas iz l. 1911, ko je zmagal Oxford, je znašal 18 minut 29 sekund. Krmar Cambridgeja je že 3 leta zaporedoma pripeljal svojo osmico do cilja.

V tenis-matchu London, ki se je te dni odigral v Parizu, so vodili prva dva dni Londončani. Tretji dan, v nedeljo, pa so jih Parižani prehiteli in si izvojevali končno zmago z 12 : 9. — V Camesu je zmagal v ringlu Cochet proti Aeschlimannu z lahkoto 6 : 4, 6 : 3, 6 : 0. V mešani igri sta zmagala miss Wills-Cochet, ki sploh nista imela resnih konkurentov.

Kje je nastopil Houben. Houben je zopet dobil več vabil v Ameriko in Amerikanci se hvalljo, da pride pomladi za 6 mesecev, k njim. Nemški listi pa trdijo nasprotno, da bo nastopil 30. maja v Bratislavi proti Körnigzu in da bo 27. julija igral revanche-match v Krefeldu. Zasižuran je baje tudi njegov nastop v Hamburgu za 3. juni in štart v Bochumu za 6. julij.

Hockey - veleturnir v Hamburgu. O velikončnih praznikih se bo vršila v Hamburgu dosedaj največja Hockey prirediteljska sveta. Nič manj ko 24 moštev, med temi tri angleška, dve kopenhagenski, eno švicarsko in številni teami iz vseh delov Nemčije se vdeležijo tega turnirja. Seveda ne smemo prezreti, da štejejo k tem 24 moštvom seniorji, juniorji, stari gospodji in damski teami.

Droboj Thunberg - Skutnabb. V soboto je zmagal v Helsingforsu lanski svetovni mojster Claes Thunberg v teku na 500 m odločilno v 45.8 sek. proti evropskemu mojstru Skutnabbu, ki je rabil za to progo 48.1. Na 500 m pa je bil Skutnabb prvi v 9 : 18.4 min., dočim je bil Thunberg drugi z 9 : 23.1; Rus Aleksejev se je placiral kot tretji z 9 : 32.1.

Prvi poskusni polet Wilkinsove ekspedicije na severni tečaj ponesrečil. Enomotorni Fokker-aeroplane, s katerim je napravil kapitan Wilkins prošli teden poskusni polet, je ponesrečil. Letalo je padlo iz višine 80 m na tla in se težko poškodovalo. Wilkins in pilot Eilson sta ostala nepoškodovana. Vsled popravke Fokkerja se bo ekspedicija zopet zakasnila. Z večjim Fokkerjem dosedaj še niso napravili poskusnega poleta.

SAHOVSKI TURNIR NA SEMMERINGU.

Včeraj se je pričelo igrati XVII. (zadnje) kolo. Janowsky je porazil dr. Michela, vse ostale igre so bile prekinjene ter se nadaljujejo danes.

Gospodarstvo.

LJUBLJANSKA BORZA.

p. nedeljek, 29. marca 1926.

Vrednote: Investicijsko posojilo iz leta 1921 den. 74, bl. 76; Tobačne srečke iz leta 1888 den. 288, bl. 293; Zastavni listi Kranjske deželne banke den. 20, bl. 22; Kom. zadolžnice Kranjske dež. banke den. 20, bl. 22; Celjska posojilnica d. d., Celje den. 200, bl. 205, zaklj. 202; Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana den. 190; Merkantila banka, Kočevje den. 100, bl. 104; Prva hrvaška štedilnica, Zagreb den. 862, bl. 870; Slavenska banka d. d., Zagreb den. 50; Kreditni zavod za trg. i. ind., Ljubljana den. 165, bl. 175; Strojne tovarne in livarne d. d., Ljubljana den. 100, bl. 105; Trbovelj. premogokopna družba, Ljubljana den. 352, bl. 357; Združene papirnice Vevče, Goričane in Medvode d. d., Ljubljana den. 100; Stavbna družba d. d., Ljubljana den. 60, bl. 70; Sešir, tovarna klobukov d. d., Skofja Loka den. 115, bl. 120, zaklj. 115.

Blago: Les: Deske smrekove, paral. ostrorobe, suhe, I. II., 25 mm, 4 m dolž., od 16 cm napr., media 26 cm, feo vag. meja 1 vag., den. 590, bl. 590, zaklj. 590; deske smrekove, paral. ostrorobe, suhe, 25 mm, 35 mm in 45 mm, od 18 cm napr., media 27 cm, feo vag. meja 1 vag., den. 620, bl. 620, zaklj. 620; bukovi neobrobli, plohi, 50, 60, 70, 80 mm, od 2 m napr., od 18 do 60 cm, I. II., s 15% III., feo vagon meja 1 vag., den. 500, bl. 500, zaklj. 500; smrekove-jelove deske, 20 mm, III. vrsta, 220—343, media 35, feo meja tranz. 2 vag., den. 500, bl. 500, zaklj. 500. — Premog za 1 ton: Kal. ca 7000 antracit, Orle, feo vagon Skotljica: kosovec bl. 500; kockovec bl. 450; orehovec bl. 460; zdrob bl. 350. Kal. ca 4800, feo vagon Ormož: kosovec nad 60 mm bl. 260; kockovec 35/60 mm bl. 240; orehovec 20/35 mm bl. 210; zdrob 10/20 bl. 190. Kal. ca 3500, feo vagon Novo mesto: kockovec bl. 170; kockovec 100 mm bl. 150; orehovec 50 mm bl. 140; zdrob bl. 130; rovni bl. 120. — Zito in poljski pridelki: Pšenica bačka, 76/77, feo vag. nakl. post. bl. 283; koruza, času prim. suha, feo Postojna tranz., za april bl. 160; Koruza, času prim. suha, par. šid bl. 117.50; koruza času primerno suha, feo vag. nakl. postaja bl. 113; koruza mlevna, (Mahlmais), par. Beli Manastir bl. 145; koruza, umet. suš., feo vag. nakl. post. bl. 140; koruza inzulanka, feo vag. Ljubljana bl. 165; koruza činkvanti, par. Beli Manastir blago 185; ajda, feo vagon Ljubljana bl. 260; oves rešetani, feo vagon naklad. postaja bl. 172.50; otrobi drobni, feo vagon nakl. post. bl. 115; rž domača, feo vagon Beltinci bl. 210; prosa rumena, feo vag. Beltinci bl. 210; fižol beli, feo vag. nakl. post. bl. 150; čebulček, feo vag. Novi Sad bl. 500; krompir beli, feo vag. Beltinci bl. 76. — Gradbeni material: In Portland-cement dalmatinski v jutavrečah feo Split bl. 40; v papirnatih vrečah, feo Split bl. 44.

socev bl. 170; kockovec 100 mm bl. 150; orehovec 50 mm bl. 140; zdrob bl. 130; rovni bl. 120. — Zito in poljski pridelki: Pšenica bačka, 76/77, feo vag. nakl. post. bl. 283; koruza, času prim. suha, feo Postojna tranz., za april bl. 160; Koruza, času prim. suha, par. šid bl. 117.50; koruza času primerno suha, feo vag. nakl. postaja bl. 113; koruza mlevna, (Mahlmais), par. Beli Manastir bl. 145; koruza, umet. suš., feo vag. nakl. post. bl. 140; koruza inzulanka, feo vag. Ljubljana bl. 165; koruza činkvanti, par. Beli Manastir blago 185; ajda, feo vagon Ljubljana bl. 260; oves rešetani, feo vagon naklad. postaja bl. 172.50; otrobi drobni, feo vagon nakl. post. bl. 115; rž domača, feo vagon Beltinci bl. 210; prosa rumena, feo vag. Beltinci bl. 210; fižol beli, feo vag. nakl. post. bl. 150; čebulček, feo vag. Novi Sad bl. 500; krompir beli, feo vag. Beltinci bl. 76. — Gradbeni material: In Portland-cement dalmatinski v jutavrečah feo Split bl. 40; v papirnatih vrečah, feo Split bl. 44.

BORZE. Zagreb, dne 29. marca. Devize: Newyork ček 56.68—56.98, London izpl. 276.1—277.3, ček 276.1—277.3, Pariz 197—199, Curih 1993.36 do 1097.36, ček 1093.54—1097.54, Praga 163.173 do 169.173, ček ravnotako.

× Davčna prostot za nove hiše. Veljavnost Uredbe z dne 19. julija 1920 (»Uradni list« št. 291-91 ex 1920), ki dovoljuje za nove zgradbe daljšo davčno prostoto, je potekla konec koledarskega leta 1925. Gospodarski krogi v Sloveniji, načelu jim Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani, so že tekom leta 1925 opozorili odločne faktorje na nujno potrebo, da se navedena Uredba podaljša za dobo nadaljnjih treh let, to je do konca l. 1928. Ker je ta opozoritev ostala brezuspešna, je predsednik Centrale industrijskih korporacij dr. Windischer na zadnjem centralnem zboru znova opozoril na potrebo podaljšanja navedene uredbe v interesu okrepitve stanovanjske gibanja in omiljenja stanovanjske bede. Kakor čujemo, je generalna direkcija neposrednih davkov vpoštevala ta predlog in ga sprejela v finančni zakon za l. 1926-27, ki stopi v veljavo dne 1. aprila t. l.

To in ono.

KAJ JE VELESILA?

Nemčija je zahtevala, da je samo ona sprejeta kot stalni član Sveta Zveze narodov zato, ker je veljalo dosedaj, da je tako mesto prihranjeno samo za velesile. S tem je hotela Nemčija doseči, da je enaka med enakimi in da se pogaja navzlic porazu v svetovni vojni z zavezniški kot velesila.

Kakor hitro pa bi postala stalen član Sveta Zveze narodov tudi Poljska, potem ne bi bila sprejeta Nemčija kot velesila, ker Poljska po splošnem mnenju ni velesila. Kaj pa je sploh velesila?

Pojem velesile je nastal šele za časa Ludovika XIV. in zlasti v Napoleonovi dobi. Zunanji znak velesile je bil, da jih zastopajo pri tujih vladah veleposlaniki (Botschafter), dočim imajo druge države le poslanike (Gesandter).

Toda ta zunanji znak ne drži, ker iz nekdanjih časov veličine ima Španija še danes veleposlanike, dočim jih Poljska nima.

Kaj so drugi znaki velesile? Silna vojska? Ta znak za Nemčijo ne drži, ker je Nemčija razorožena. Velikost ozem-

lja. Polno držav je, ki imajo večji obseg ko Nemčija in ni niti govora, da bi se smatrale za velesile. Kolonije? Tudi teh Nemčija nima. Gospodarsko bogastvo? Niti to ne velja za Nemčijo, ki ima plačevati vojno odškodnino.

Ni sigurnih zunanjih znakov za velesilo, vendar pa vsak splošno čuti, katera država je velesila in katera ne. Gre za ves izraz sile, ki jo predstavlja kaka država in to se še bolj čuti v negativni obliki. Če ni Nemčija v Zvezi narodov, potem vsakdo čuti, da manjka bistvene komponente evropskega sožitja. In zato je Nemčija velesila, kakor so Italija, Francija, Anglija, Rusija, Japonska in Amerika in zato bo velesila tudi Kitajska, kakor hitro bo urejena in imela vlado, ki bo res predstavljala silo kitajskega naroda. Ravno tako pa bomo prišli še do mohamedanske velesile, ko bo mohamedanski svet prenehal biti kolonialen narod.

NEUSPEH PROHIBICIJE TUDI NA FINSKEM.

Kakor v Sev. Ameriki Združenih državah, tako je tudi na Finskem popolnoma prepovedano točenje alkoholnih pijač in sicer s prav enakim negativnim uspehom. Danes se na Finskem pije več ko pred prepovedjo. Odstotek zaradi pijanosti aretiranih ljudi je znašal pred prepovedjo 6.5, danes znaša 9.3. Policijska statistika pravi, da je v 95 meslih poraba alkohola narasla, v 9 padla in v trinajstih se je porabilo alkohola toliko ko prej. Na vaseh je še slabše. Tudi drugi uradi objavljajo slična poročila in je zato propaganda za omiljenje sedanjega protialkoholnega zakona močno narasla.

ŠKODLJIVE POSLEDICE NIKOTINA.

O tej temi je predaeval te dni na dunajskem vseučilišču znani dunajski zdravnik dr. Zajiček. Na podlagi dolgoletnih znanstvenih izkušenj je ugotovil, da je nikotin še mnogo bolj škodljiv kot alkohol. Upliv nikotina specielno za one notranje organe, ki so za ohranitev zdravja in mladostne moči najvažnejši je naravnost devastatoričen. Najstrašnejše upliva pušenje tobaka na spolne žleze. Pri ženskah se izraža ta upliv neredko v nenadnem prekinjenju nosečnosti. Tako pri moških kot pri ženskah je ena od posledic pretiranega pušenja oslabiljenje delovanja spolnih žlez. Kaj pomeni to, kar se liče predčasnega postarjanja, so dokazala baš najnovejša znanstvena raziskovanja.

Nikotin je pa že iz drugega vzroka bolj škodljiv kot alkohol. Alkoholik škoduje predvsem samemu sebi, kadilec pa ogroža tudi svojo okolico. Ze samo dalje časa trajajoče požiranje dima povzroča zastrupljenje. Dokaz zato so kavernarški markerji-nekadenci, oziroma njihovi blede obrazi z ohlapnimi potezami. Visoki procentualni postavek tuberkuloze med markerji je takisto dokaz za to dejstvo.

Mnogo bolj škodljiv kot za moške je nikotin za ženske. Emancipirane Evine hčere, ki posnemajo s puhanjem tobaka moške, so kakor otroci. Niso si v svesti usodopolnih posledic svoje afektacije, ki se bodo pokazale pri njih mnogo hitreje kot pri moških v obliki vsahnitve spolnih žlez in predčasnega postarjanja.

Pravljice za deca. Žensko telovadno društvo »Atena« priredi v sredo 24. t. m. ob 4. uri popoldne v dramskem gledališču poslednjo prireditev te vrste, pri kateri bo ena pravljica tudi scenično nakazana.

VS AKDO

si lahko izboljša svojo eksistenco s pravilno uporabo najboljših šivalnih strojev „Gritzner“ in „Adler“ ter z nedosežnimi pletilnimi stroji „DUBIED“.

Te si nabavi pod ugodnimi pogoji edino pri tvrdki

JOSIP PELETINC, Ljubljana

blizu Pršernovega spomenika ob vodi levo.

MALI OGLASI

Cene oglasom do 20 besed Din 5.—, vsaka nadaljna beseda 50 par.

Gospodična

v starosti 30 let si želi živahne korespondence z gospodom iste starosti. Zenitev ni izključen. — Ponudbe na upravo lista pod: »Cvetoca pomlad«.

Službo služkinje, posrežnice ali kaj sličnega

išče sicer ne več mlado, toda zdravo, krepko, pridno in inteligentno mustasto dekle z dobrimi izpričevanji. — Ponudbe na upravo lista pod »Zanesljivac«.

V restavraciji

„Pod skalco“

Mestni trg št. 11

se točijo pristna ter pitna vina.

Preko ulice 1 Din ceneje.

Vsako sredo, soboto in nedeljo od 20.—24. ure salonski koncert. — Ob nedeljah od 9.—13. ure zajtrkovalni koncert.

Stekleno

večrno opeko imajo stalno v saugi Združene opekarnice d. d. Ljubljani.

Knjigovodkinja

samosojna moč z večletno prakso, večja dvostavna knjigovodstva, korespondence ter vseh pisarniških del išče službe. Nastop po dogovoru. Ponudbe na upravo lista pod šifro »Knjigovodkinja 18«.

Postranski zaslužek

primerno za vsakogar. Pojasnila proti znamki 1 Din. Propagandna reklamna družba z o. z., Ljubljana, Selenburgova ulica 7/II.

Sobo

s separatnim vhodom išče mlad gospod uradnik. — Ponudbe na upravo lista pod »Sobac«.

Damam in gospodom

se nudi lep zaslužek z razpečavanjem parfumerije. Potreben kapital 200.— Din za vzorce. Pisemne ponudbe pod »Postranski zaslužek« na Propaganda d. o. z., Ljubljana, Selenburgova ulica 7/II.

KOKS - ČEBIN

Wellava ulica 1/II. - Telefon 56.

Naročajte in širite „Narodni Dnevnik“!

TISKARNA „MERKUR“
TRG. IND. D. D.
Tiska knjige, pravila, cenike, račune, letake, časopise, lepake, brošure, posetnice in razglednice. Izvršuje vsakovrstne trgovske kakor tudi vse druge uradne tiskovine. Lastna knjigovodnica.

LJUBLJANA - SIMON GREGORČIČEVA UL. 13. - TELEFON 552